

Svinja je zdaj pri svojih mladih tako nenavadno slabeti jela, da je v malo dneh že potrebno bilo, praseta odstaviti, da bi svinja ne cerknila.

Nekega dne pa se svinjarica zmislila, svinjo s toplim svinšekom po zizkih namazati, ter pravi: „Morda se bo zdaj muri gabilo svinjo zizati, ker bodo zizki smerdeli“. In res, mura je svinjo pustila, dokler se je svinšek zizkov deržal; ko je pa odpadel, je mura zizala, kakor popred. To zdravilo se je večkrat ponovilo in s tem tudi murno zizanje pri eni svinji ubranilo; pa kaj, da se je mura zdaj pa une zraven zaperte svinje lotila. Treba je bilo obe svinji mazati; al kaj se je zgodilo? Mura je začela zopet svojo poprejšno svinjo zizati in zgoraj imenovano mazilo ni več pomagalo; al toliko se je vendar iz tega spoznalo, da smerdljive mazila muri ne dopadajo. Mislilo se je potem na druge močno dišeče zdravile, na priliko, na olje, ki je iz smrekove smole narejeno. Namazala je dekla s tem oljem zizke obeh svinj in mura jih zopet tako dolgo zizala ni, dokler se ni olje posušilo.

Po tolikih praznih poskušnjah se nevoljna dekla podá nekega dne z oestro šibo v hlev mure čakati, drugi dekli pa naroči, svinjam je-ti dati. Kakor hitro je v koritu zasipano, se svinja že tudi za murno zizanje pripravlja, dekla pa hitro s šibo svinjo po zizkih maha. Ko bi trenil, je mura svinjo pustila. „Morda bo pa brezovka muro pregnala — pravi dekla — in od sedaj bom slednjikrat s šibo čakala, kadar koli se jima bo jesti dajalo“. Kakor je rekla, je tudi storila, in murnega zizanja je bilo konec, toda le tako dolgo, dokler je ravno ta dekla s šibo mure čakati hodila. Dekla se kmali naveliča mure čakati. Reče tedaj majhnemu pastirčku, naj vprihodnjič on na straži stoji in po zizkih maha, kadar mura pride. Drugi dan stopi pastirček v hlev, in svinjam se jesti prinese, al mura je že zopet pri svinji in zizati začne. Zdaj maha pastirček kar more, in od tega časa je mura zizati nehala. Pastirček je potem še kakih 14 dni na stražo hodil, al mure ni bilo več. In zdaj je že kakih 8 tednov, da nihče s šibo ne čaka in svinja je popolnoma ozdravela: ona žrè brez vse zmote in sicer tako lakomno, ko nikdar popred, se pa tudi vidno popravlja, da jo je veselje viditi.

Pravijo nekteri, da mura ni kaka bolezen v kervi, ampak neko zračno pa človeškim očem nevidljivo bitje, katero zvonaj tistega telesa živi, pri katerem si živeža išče; sicer bi se ne bila druge svinje lotila, po tem, ko je bila pri prvi po mazilu pregnana. Pravijo dalje, da muri se gnjusi do smerdljivih mazil, ker tistikrat zizala ni, ko so zizki po smerdljivem mazilu vonjali. Pravijo, da mura se tepenja boji, ker je hitro zizati nehala, kadar je dekla svinjo po zizkih mahala. Pravijo še, da mura človeka pozná, od kterege se ji je tepenja bati, ker se je dekla bala, ki jo je tepla; majhnega pastirčka se pa bala ni, dokler tudi od njega tepena ni bila.

„Novice“ nam bojo morebiti vedile o tem kaj gotovega povedati? —

Tako nam piše g. M. K. iz Koroškega, in prav hvaležni smo, da se nam take reči naznanjajo. Ni nam pa treba veliko besed za to. Mura ni nič drugega kot neumna vraža, kakor jih imamo pri živinskih boleznih na cente, in katerih se tako dolgo odkrižali ne bomo, dokler bojo svinjarice in kravarice dohtarice, hlapci in konjači pa dohtarji. Kaj res kdo misli, da ozdravljanje bolne živine je kaj takega, česar se vsak hlapec in vsaka dekla podstopiti more? Poglejte le enkrat — zdaj je ravno čas za to — zaklanega prasca od znotraj natanko; preišite njegove pljuča in serce, želodec in čeva, jetra in vranco; pogledajte kako se žila z žilo stikuje, kako so možgani in čutnice ustvarjene itd., in vidili bote čudno mašino z brezštevilnimi kolesci, ki jo je Božja modrost ustvarila, da pride na svet, raste in doraste, in druge rodi. Kaj vas ne prešine groza, ako si mislite, da to prečudno stvar hoče človek poznati, ki

se ni težke umetnosti učil, — ali se jo celó ozdravljati podstopi, kadar je zbolela? Poklicali naj bi bili ljudje k bolnima svinjama izučenega zdravnika, in ta bi jim bil povedal, kakošna bolezen je napadla svinji. Od svinjarice se pa ne more več terjati. Po njeni pameti je mura svinji sesala, kakor deklo tudi včasih mora tlačiti; — morebiti bi se tudi od nje mora spodila, ako bi jo kdo s šibami dobro po nagi našeskal. Da ste mura in mora nevidljive bitji, mora le tisti verjeti, kdor ima „parkeljna“ za „hudiča“; pa „parkelj“ je vendar še kaj, da ga lahko zgrabiš. Človek in živina imata sto in sto bolezni, katerih spoznati naj se nihče ne prederzne, ki se težke umetnosti (zdravstva) ni učil! S pošastmi vidljivimi in nevidljivimi se le strah strinja, ki je v sredi votel, okoli kraja ga pa nič ni. Nauk iz vsega tega pa nam je spet: kako živo potrebne so nam prave ljudske šole, v katerih bi po naših mislih eden poglavitnih naukov mogel biti: naturoznanstvo, prav po domače (populêr) razlagano, kolikor ga je treba, da tudi prosti človek zapopade stvari okoli sebe in najiminitniše prigodbe v naturi. In kmali bi zginila cela nezmerna tropa saj najdebelejših in škodljivijših vraž.

Vred.

Kosec.

Sklepal, nabrusil sem te, o kosa!
Zvoni zeleni travi k pogrebu,
Dokler se bliska biserna rosa,
Dokler ne peče solnce na nebu!

Zrela za košnjo, zrela si, trava!
Kaj bi se bala kose jeklene!
Kar je rodila mati narava,
V krilo globoko smert ji zaklene.

Taka postava svetu je dana,
Taka osoda njega oklepa:
Seme zabranja časova brana,
Časova roka zernje otepa;

Žena mogočna dirja po svetu,
Nizko, visoko s koso podira,
Maha po pleši, maha po cvetu,
Večnosti, grobu vrata odpira.

V grobu telesa grudi trohnoba,
V večnost neskončno duša se dviga;
Novo življenje klije iz groba,
Novo življenje večnost užiga.

Sklepal, nabrusil sem te, o kosa!
Zvoni k pogrebu travi zeleni!
Ko bo oblila merzla me rosa,
Takrat zvonila bodeš tud' meni.

Fr. Cegnar.

Častitim bravcom „Novic“, ki morebiti niso lanskega oglasa brali, da naš gospod France Cegnar namerava zbirko svojih pesem na svitlo dati, ponavljamo še enkrat naznanilo, da, kdor jih želi imeti, naj se do konca tega mesca oglasi ali naravnost pri gosp. izdatelju, c. k. višjemu telegrafistu v Terstu, ali pa pri vredništvi slovenskih časnikov, tedaj tudi pri nas. Obljubimo, da se ne bo kesal, kdor bo mične pesmice si omislil. Veljale bojo 60 novih krajev, toda naročnino bo treba še le odrajtati, ko bo knjiga gotova.

Vr.

Kratkočasnica.

Stari mravljinec gré svojega starega prijatla v Šiško obiskat.

Spisal J. France Štrukel.

Stari mravljinec so živeli veselo in zadovoljno doma na mravljišu na Viču. Na svoje stare dni so pa hotli še enkrat svojega starega prijatla Telebana, posestnika velikega mravljiša v Šiški, obiskati. Razodenejo toraj svojo željo družini pod hrastom. Družina jim brani, ker so bili že priletni, rekši, da se jim zná kaka nesreča potoma primeriti, zakaj pot je dolga in težavna. Od Viča do Šiške, to so ure!